

DWARS DOOR BELGIË

Leesexemplaar

DWARS

*Arnout
Hauben*

DOOR

BELGIË

*Van Brugge
naar Aarlen
in 23 wandelingen*

Polis

© 2020 Arnout Hauben, De chinezen, één en Polis

Polis maakt deel uit van Pelckmans uitgevers nv, www.pelckmansuitgevers.be
Brasschaatsteenweg 308 | 2920 Kalmthout, België

Beelden © Arnout Hauben, De chinezen en Polis, tenzij anders vermeld.
Collectie Hervé Van Parijs (p. 35), Collectie Katrien Ryserhove (p. 24, 26),
Jannis Deeleman – www.borders.nu (p. 220), Library of Congress Prints and
Photographs Division Washington, D.C. (p. 155), Musée Mémorial Mons
(p. 89), Shutterstock (p. 210 Philou1000; p. 221 Thomas Dekiere), Wikimedia
Commons (p. 34 Capaccio; p. 53 PMRMaeyaert; p. 42 Guy Prieur; p. 152 Lebrun-
Antoine; p. 55 Paul Hermans; p. 57 Kaho Mitsuki; p. 69, 83, 130, 194-195, 201
Jean-Pol Grandmont; p. 144 Tamba52; p. 101, 107 Jmh2o; p. 178 Geertivp; p. 183
LionelCallewaert; p. 205 Morgaine; p. 207 Meffo; p. 215 Vberger)

Vertegenwoordiging in Nederland: New Book Collective | Amsterdam
www.newbookcollective.com

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand
of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke
voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever, behalve in geval
van wettelijke uitzondering. Informatie over kopieerrechten en de wetgeving
met betrekking tot de reproductie vindt u op www.reprobel.be.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored or made
public by any means whatsoever, whether electronic or mechanical, without
prior permission in writing from the publisher.

<i>Boekverzorging</i>	Wim De Dobbeleer	Bij de samenstelling van
<i>Kaarten</i>	Clem Verbiest	<i>Dwars door België</i> hebben
<i>Redactie</i>	Jan Stevens, Arne Marynissen, Hannelore Gheldof, Sofie De Smet, Mark Van Steenkiste	wij teksten en illustraties ontleend waarvan wij de bron niet hebben kunnen achterhalen. Mogelijke recht- hebbenden kunnen zich tot de uitgever wenden.
<i>Productie</i>	Laura Znamensky	

D/2020/7104/95 • ISBN 978 94 6383 261 8 • NUR 502

polis.be

 pelckmansuitgevers.be
 PelckmansUitg
 [pelckmansuitgevers](https://www.instagram.com/pelckmansuitgevers)

INHOUD

VOORAF	6
MET KAART EN KOMPAS	8
DAG 1: BRUGGE • BEERNEM	12
DAG 2: BEERNEM • DOOMKERKE	22
DAG 3: DOOMKERKE • AARSELE	30
DAG 4: AARSELE • KRUISEM	40
DAG 5: KRUISEM • LOUISE-MARIE	48
DAG 6: LOUISE-MARIE • ATH	60
DAG 7: ATH • GHLIN	72
DAG 8: GHLIN • SPIENNES	80
DAG 9: SPIENNES • LABUISSIÈRE	90
DAG 10: LABUISSIÈRE • AULNE	98
DAG 11: AULNE • GERPINNES	104
DAG 12: GERPINNES • MAREDSOUS	114
DAG 13: MAREDSOUS • FOY-NOTRE-DAME	120
DAG 14: FOY-NOTRE-DAME • WANLIN	134
DAG 15: WANLIN • LESSE	142
DAG 16: LESSE • OFFAGNE	150
DAG 17: OFFAGNE • HERBEUMONT	160
DAG 18: HERBEUMONT • MARTUÉ	172
DAG 19: MARTUÉ • ORVAL	180
DAG 20: ORVAL • TORGNY	188
DAG 21: TORGNY • MONTAUBAN	198
DAG 22: MONTAUBAN • AUTELBAS	212
DAG 23: AUTELBAS • AARLEN	218

VOORAF

Het is een vast ritueel: ik leg een dubbele knoop in de veters van mijn wandelschoenen, gesp mijn rugzak vast, kus mijn gezin ten afscheid en trek de voordeur van ons huis achter me dicht, op zoek naar een nieuw avontuur dat op mij ligt te wachten. Te voet liep ik intussen de frontlinies van de Eerste en Tweede Wereldoorlog af en wandelde ik vanuit Brussel helemaal naar Compostella, maar de trip waar ik in juni aan begon, was voor mij de grootste sprong in het onbekende, want zo dicht bij huis was ik nooit gebleven. Van Brugge tot Aarlen volgde ik het Grote Routepad 129 en liep ik 23 dagen lang dwars door België.

Vanaf de eerste dag voelde ik hoe het wandelritme het van me overnam en hoe intens de cadans van mijn voeten mij met het landschap verbond. Via middeleeuwse pelgrimsroutes en Romeinse heirbanen, slingerende bospaden en glooiende rivieroeveren kruiste ik gehuchten en slagvelen waar vandaag nog amper leven te bespeuren viel. Zo dicht bij huis, dacht ik vaak, en zo veel vergeten, onbekende of verrassende verhalen en sporen van een verleden dat het mijne was. Natuurlijk doorploegde ik meer dan alleen mijn vaderlandse geschiedenis, langs de Samber en Maas zag ik hoe de vroegere mijngebieden hun donkere verleden achter zich hadden gelaten en sprak ik mensen die vol hoop naar de toekomst keken.

Wat ik hoorde waren diepmenselijke verhalen, wat ik voelde was het verlangen naar mijn bestemming, wat ik na een tijdje miste was, zoals altijd, mijn thuis, mijn vrouw en kinderen. Maar nu was het anders, want op elk moment kon ik naar hen terugkeren door gewoon om te keren en terug naar huis te stappen. Dat was misschien wel het mooiste aan mijn tocht: alles wat me lief is, was dichtbij. Ik wist een ding zeker: op een dag zou ik met mijn geliefden samen opnieuw over deze paden wandelen. Ik hoop, lezer, dat u met deze gids in de hand net hetzelfde zult doen. En route!

MET KAART EN KOMPAS

De GR-paden, ook wel Grande Randonnée of Grote Routepadén genoemd, vormen een netwerk van langeafstandswandelpaden door Europa. Deze wandelwegen worden bewegwijzerd met rode en witte horizontale strepen. Ze lopen voornamelijk in Frankrijk, België, Nederland, Groot-Brittannië, Duitsland en Spanje.

DE GR 129

De GR 129 is met haar 572 kilometer de langste bewegwijzerde wandelroute van België. Ze doorkruist ons land van noord naar zuid, van Brugge tot Aarlen, door 5 van de 10 Belgische provincies. Deze unieke route verbindt plekken en streken die vaak onbekend en soms onbemand zijn, zoals de bossen van West-Vlaanderen, het stille Pays des Collines net over de taalgrens en de verrassend groene provincie Henegouwen. Van daar gaat het door de Maasvallei naar de oevers en de plateaus van de rivier de Lesse. De rust van de Ardense wouden bij Maissin, Bertrix en Herbeumont is een voorproefje van de lange tocht door het diepste zuiden van België. De GR 129 slingert ten slotte door de Gaumestreek en het Land van Aarlen en eindigt na bijna 600 kilometer aan de bron van de rivier de Semois in Aarlen.

HOE DIT BOEK TE GEBRUIKEN?

Met deze praktische wandelgids kan je de voettocht van meer dan 500 kilometer zelf maken. De route is opgedeeld in 23 afzonderlijke wandelingen. Per tocht vind je een wandelkaart waarop de bezienswaardigheden op de route zijn aangeduid.

Af en toe wijkt de route van Arnout af van de GR 129. Dat staat telkens duidelijk aangegeven in de teksten en op de wandelkaart. De kilometers die staan aangegeven bij de bezienswaardigheden in het boek komen overeen met de route die Arnout gevolgd heeft.

Via deze QR-code kan je de interactieve wandelkaart van de GR 129 op je telefoon bekijken. Zo heb je meteen alle info over de route, inclusief de leuke adresjes onderweg, op zak.

Ontdek België zoals je het nooit eerder zag. Voorwaarts, mars!

STREEK

ZANDIG VLAANDEREN

Zandig Vlaanderen strekt zich uit tussen de Zeepolders en de Scheldepolders, in het noorden van de provincies Oost- en West-Vlaanderen. De bodem bestaat vooral uit zand of lichte zandleem, wat niet zo gunstig is voor akkerbouw. Daarom zie je vooral veel veebedrijven in deze omgeving. Ook maïsvelden en andere veevoedergewassen vind je regelmatig terug in dit landschap.

De bekendste toeristische streek in Zandig Vlaanderen is het Brugse Ommeland.

Werelderfgoedstad Brugge en haar omliggende dorpen verenigen kastelen en abdijen, beschermde monumenten, eeuwenoude hoeves en molens, in het decor van een groen polderlandschap.

Brugge

Sint-Kruis

Sijsele

Assebroek

Oedelem

Oostkamp

Kanaal Gent-Oostende

E40

Beernem

Hertsberge

- dagetappe Arnout
  - traject volgende dag
- 2 km

DAG 1:

BRUGGE • BEERNEM

TRAJECT Brugge – Beernem

AFSTAND 15 km

MOEILIKHEID

Het vertrekpunt van deze wandeling ligt aan de Katelijnepoort in Brugge. Daar vind je aan het Bargehuis het eerste GR-teken van de GR 129. Via het kanaal Gent-Brugge bereik je de Assebroekse Meersen, een prachtig natuurgebied met velden en moerassen. Het is een paradijs voor de vogelliefhebbers. Vervolgens stap je langs de Leiemeersen, een moerassig natuurgebied in de vallei van de Leie. Tijdens de zomermaanden vind je hier kleurrijke bloemenvelden. Na 15 kilometer bereik je het centrum van Beernem.

KATELIJNEPOORT • KM 0

1 KM 0 • KATELIJNEPOORT

De Katelijnepoort was een stadspoort in het middeleeuwse Brugge. Langs hier kon je Brugge verlaten richting Kortrijk. Vandaag staat er geen poort meer, maar er ligt wel een draaibrug over de Ringvaart, de Katelijnepoortbrug. Het eerste merkteken van de GR 129 vind je aan het Bargehuis.

2 KM 0 • BARGEHUIS

De *barge* was een trekschuit die op het kanaal tussen Gent en Brugge voer vanaf de 17de eeuw. Zo'n barge was zodanig luxueus en comfortabel ingericht dat zelfs koningen en koninginnen zich ermee lieten vervoeren.

DE EEUWIGE RIVALITEIT TUSSEN BRUGGE EN GENT

De eerste kilometers van de GR 129 wandel je langs het kanaal Gent-Brugge. In de middeleeuwen zijn Brugge en Gent, met 50.000 tot 70.000 inwoners, dé grootsteden van Vlaanderen, met veel macht. Gent groeit uit tot de belangrijkste industriestad, niet alleen van Vlaanderen maar van heel Noordwest-Europa. Brugge kent als handelsstad een ongekeerde bloei. De concurrentie tussen beide steden is enorm.

Tussen Gent en Brugge ontstaat er een vijandschap in 1127, wanneer Karel de Goede, de graaf van Vlaanderen, overlijdt in Brugge. De twee steden vechten om zijn lijk, want ze willen Karel op hún grondgebied begraven. De Gentenaars proberen zelfs om het lijk van de graaf te stelen... De twee steden leven lange tijd op voet van oorlog.

Vanaf de 15de en 16de eeuw verschuift de macht van Vlaanderen naar Brabant: Brussel wordt geleidelijk aan de hoofdstad, Antwerpen de metropool. Langzaam verdwijnt de concurrentiestrijd tussen Gent en Brugge naar de achtergrond. Al is ze vandaag nog steeds een beetje aanwezig, denk maar aan het voetbal.

3 KM 1 • HET KANAAL GENT-BRUGGE

Brugge groeit in de 12de en 13de eeuw uit tot een welvarende stad. De bevolking neemt toe, waardoor er meer behoefte aan drinkwater komt. Bovendien heeft Brugge nog een ander probleem: het Zwin, waarlangs schepen vanop de Noordzee naar de stad kunnen varen, begint langzaam maar zeker te verzanden. Om die twee redenen beginnen de Bruggelingen enkele omliggende rivieren te verbreden

en te verdiepen, om zo meer water naar de stad te brengen. Ondanks deze graafwerken stroomt er nog altijd te weinig water richting Brugge. Daarom maakt men rond 1280 een verbinding tussen de rivieren de Brugse Zuidleie en de Hoge Kale. De samenvoeging van deze twee rivieren en de latere verbreding en uitdieping liggen aan de basis van het huidige kanaal Gent-Brugge.

Maar ook deze ingreep is onvoldoende om de watertoevoer naar Brugge te garanderen. Daarom smeden de Bruggelingen aan het begin van de 14de eeuw plannen om een bijkomende verbinding te graven tussen de Hoge Kale en de Gentse Leie. De Gentenaren zien het idee voor dit nieuwe deel van het kanaal echter niet zitten, want ze vrezen dat hun economische macht daardoor zal verminderen. Daarom vormen ze een militie: de Witte Kaproenen, zo genoemd omdat de leden een witte kap dragen. Deze groepering rukt uit om de graafwerken aan het kanaal op gewelddadige wijze stop te zetten. Dat leidt uiteindelijk tot de Gentse opstand (1379-1385) en de Slag bij Beverhoutsveld in 1382.

Pas aan het begin van de 17de eeuw worden de Gentenaren en de Bruggelingen het eens over een waterverbinding tussen de beide steden en worden de plannen voor het kanaal weer van onder het stof gehaald. Het zal uiteindelijk nog tot 1625 duren voor het kanaal Gent-Brugge een feit is.

4 KM 6 • ASSEBROEKSE MEERSEN

De Assebroekse Meersen is een natuurgebied dat bestaat uit weiden en plassen water. Het is een paradijs voor vogelliefhebbers. Zo kan je hier soms ijsvogels zien. Door hun oranje en blauwe kleur vallen ze meteen op in dit groene landschap.

HET MYSTERIE VAN DE CONCENTRISCHE CIRKELS

In de Assebroekse Meersen vind je een opmerkelijk en intrigerend verschijnsel: de contouren van grote concentrische cirkels.

Het blijft lang gissen naar de oorsprong van deze cirkels. In 2009 zet de Vlaamse overheid enkele archeologen aan het werk om voor eens en altijd het mysterie op te lossen. Ze komen tot de conclusie dat hier ooit een middeleeuwse burcht heeft gestaan. De burcht bestond uit een bakstenen toren of donjon, omwijd door drie ringvormige wallen en vier grachten.

De burcht werd in de 13de eeuw gebouwd en in de 14de eeuw bewoond door de heren van Assebroek, een adellijke familie. Zij haalden veen of turf uit de ondergrond en verkochten die als brandstof. Deze activiteit bezorgde hen hoge inkomsten. In de 15de eeuw werd de burcht verlaten en later afgebroken. Vandaag zijn de sporen van de verstoorde ondergrond nog altijd zichtbaar vanuit de lucht.

'HET VERLEDEN IS EEN BLOK BETON, DAT JE MEESLEEPT.'

Ik heb het kanaal Gent-Brugge achter mij gelaten en ben in Ver-Assebroek op zoek naar de historische site met de concentrische cirkels. We hebben een goede plek nodig om de drone te laten opstijgen, want deze verborgen archeologische structuur zie je alleen duidelijk vanuit de lucht.

Rechts een verkaveling met een rij anonieme huizen, links een prachtig natuurgebied, omzoomd door knotwilgen, doorploegd door sloten. Straf hoe snel je de stad vergeet, als je langs deze velden en weiden loopt.

Eén huis valt me op, aan de gevel hangt een Zwitserse vlag. Aan de overkant is een man hout aan het hakken. Een knoert van een boomwortel ligt voor hem. Ik vraag hem of hij uit Zwitserland komt. 'Ik ben Belg, geen Zwitser, maar ik ben misschien wel in het verkeerde land geboren. Hier, in dit vlakke Vlaanderen, in *le plat pays*, leven we in twee dimensies, in de breedte en in de lengte. Kijk maar naar het landschap. Ik mis hier de derde dimensie, de hoogte. Wij vlaklanders leven maar voor twee derde. Bergmensen

hebben een veel vollediger leven. Als je in het hooggebergte loopt, word je meteen overvallen door je eigen nietigheid, door de harmonie van de omgeving. Hier is alleen drukte, mistevredenheid. Hier moet je zelf op zoek gaan naar harmonie – een valse harmonie, altijd meer kopen, kopen, kopen...’

Roger, witgrijs haar, een ringbaard en monkelende ogen, heeft daarom zelf een Klein-Zwitserland gebouwd, een miniparadijs met een chalet en een klaterend beekje, voor zijn vrouw en zichzelf. ‘Zo heb ik ons ongeluk in het leven proberen te compenseren. We hebben een dochter met ernstige gezondheidsproblemen en onze zoon is op jonge leeftijd gestorven. Dat zijn diepe littekens. Het verleden is een blok beton dat je meesleept en dat altijd zwaarder wordt. Ik ben een fragiele geest, maar ik heb een sterke vrouw. Zij is meer dan eens mijn redding geweest.’

Roger is ingenieur. Elke steen in zijn huis heeft hij zelf gemetst, alles heeft hier vorm gekregen in zijn handen. In elke kier en elke plank zit zijn ziel. Aan de wand hangt een ontwerp-tekening van een eenmanshelikopter, *a single seat helicopter*. Het is zijn ultieme droom om ooit zelf zo’n toestel te bouwen. De schetsen, plannen en berekeningen liggen klaar. Maar hij heeft zijn droom aan de kant gezet uit bekommernis voor zijn dochter en zijn vrouw, die erbij is komen staan – volgens Roger de liefste vrouw ter wereld en wellicht de enige die met hem kan samenleven. ‘Roger is een bijzondere man, maar als ik één ding aan hem zou kunnen veranderen, dan zou ik hem leren graag kaas te eten.’ Een Zwitser die geen kaas lust – ik dacht dat die nog geboren moest worden.

Ik neem mijn rugzak, we moeten verder richting Beernem. Roger neemt zijn kliefhamer in de hand en gaat zijn demonen verder te lijf. ‘Alles waar je invloed op kan hebben, moet je proberen naar je hand te zetten. In dat blok hout zit mijn frustratie, daar wil ik tegen vechten.’ Roger zet zijn dagelijkse strijd verder, eigennuttig en dapper. Op zijn wit T-shirt staat ‘carpe diem’, pluk de dag...

5 KM 7 • BEVERHOUTSVELD

Het Beverhoutsveld, op de grens van Assebroek, Oostkamp en Beernem, is een machtig open landschap van akkers en weiden, afgelijnd met rechte dreven van populieren, wilgen en eiken. ‘Beverhout’ zou een oude naam zijn voor de esp of de ratelpopulier, die je hier ziet staan.

Een herdenkingsplaat herinnert je aan de Slag bij Beverhoutsveld. Sluit je ogen en ga even mee terug in de tijd.

De ochtend van 3 mei 1382. Duizenden zwaarbewapende Gentenaren onder leiding van Filips van Artevelde willen de graaf van Vlaanderen, Lodewijk van Male, een lesje leren omdat die steeds meer macht en geld naar zich toe trekt.

De Gentenaren hebben een goed moment uitgekozen. Niet alleen zijn de troepen van Lodewijk van Male vooral kleine groepjes mannen die de held willen uithangen, een zootje ongeregeld. Ook is de Heilige Bloedprocessie met het bijbehorende volksfeest net voorbij. Stoutmoedig maar *'onnozel dronken'* trekken de Bruggelingen ten strijde, de Gentenaren tegemoet. Beide legers treffen elkaar in het Beverhoutsveld.

Een pijnlijke ervaring, want ze *'werden een voor een door de Gentenaren doodgeslagen, als kuikens, zonder enige geestkracht of verweer'*, aldus een oude kroniekschrijver.

Na zijn nederlaag roept Lodewijk van Male de hulp in van de koning van Frankrijk en de Gentenaars worden verslagen nabij Westrozebeke. De rust keert pas terug in Vlaanderen na de Vrede van Doornik in 1385.

6 KM 12 • ZUIDLEIE

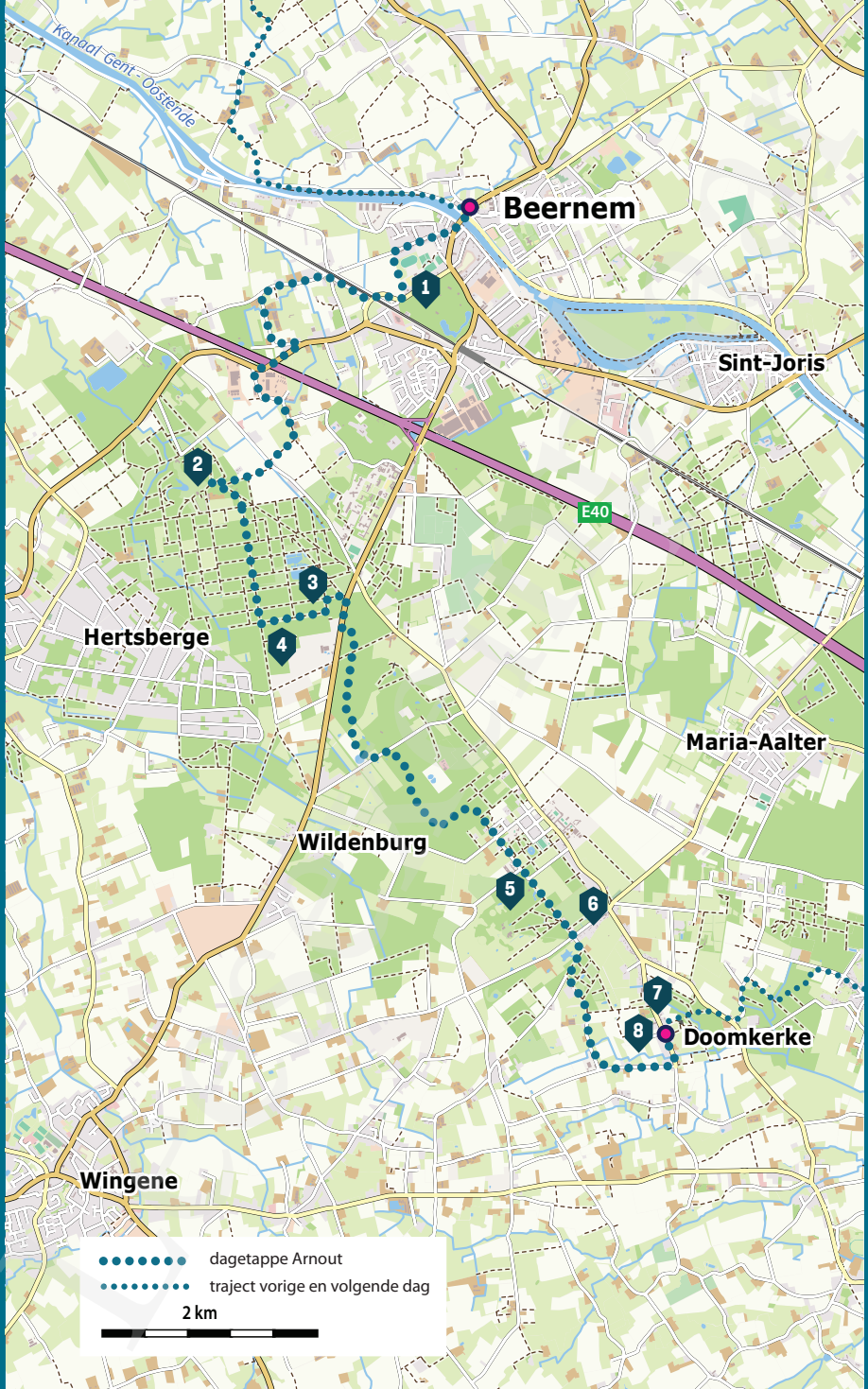
Het natuurgebied Vallei van de Zuidleie ligt naast het kanaal. Je ziet hier duidelijk de oude trekweg langs het water. Achter de dijk bevindt zich een laaggelegen zone met weiden, rietlanden en open water: de Leiemeersen.

7 KM 15 • BEERNEM

De naam 'Beernem' komt van het Germaanse *birnu*, wat beer of modderige plaats in de vorm van een beer betekent, en *hamma*, een landtong in moerassig terrein. Beernem lag duizenden jaren lang in een desolate streek vol bossen, heide en moeras.

BEERNEM • KM 15

Kanaal Gent-Oostende

Beernem

Sint-Joris

E40

Hertsberge

Maria-Aalter

Wildenburg

Doomkerke

Wingene

●●●●●●●● dagetappe Arnout
●●●●●●●● traject vorige en volgende dag

2 km

